

Досвід роботи
вчителя української мови та літератури
Криворізького ліцею №127 Криворізької міської ради
ТАБУНЩИК НАТАЛЯ АНАТОЛІЇВНА

за темою:

«Розвиток комунікаційних навичок особистості на уроках української мови та літератури шляхом застосування медіапродукції»

Зважаючи на те, що ми живемо в інформаційному суспільстві, здобувачам освіти дуже легко загубитися у величезних потоках повідомлень, складно відрізнити корисне від шкідливого, побудувати продуктивне спілкування в офіційній та неофіційній обстановці. Вимушено ізольовані від комунікації через дистанційне навчання в умовах воєнного стану та пандемію, діти потребують особливої уваги саме в спілкуванні. Тому своєю проблемою я визначила таку – «Розвиток комунікаційних навичок особистості на уроках української мови та літератури шляхом застосування медіапродукції».

Медіапродукція оточує нас скрізь – реклама, фото, відеофільми, анімаційні стрічки, друкована продукція, соцмережі тощо. Але просте, бездумне споглядання без обговорення і хоча б простого аналізу не принесе користі дітям. Під час уроків української мови в 5-х класах я використовую відео- та аудіоматеріали з певної теми.

Спочатку пропоную спільний перегляд із коментуванням правил, прикладів, записом важливої інформації, після перегляду пропоную здобувачам освіти поставити питання до відео: що не зрозуміло, що вразило, що було складним чи легким для сприйняття. Проговорюючи певні моменти, діти вчаться висловлювати власну думку, відзначають для себе основне. Через певний час школярі отримують вже самостійне завдання, пов'язане із відеороликом: виконати завдання і пояснити його (усний захист), а однокласники – поставити питання до виступу. Працюючи над усними темами із жанрів мовлення, діти вчаться робити компліменти, дякувати й вибачатися, складати запрошення й правильно відмовляти. Такі ситуації спілкування ми розігруємо під час уроків, а в реальному житті діти зможуть легко їх використати у спілкуванні один з одним або знайомими/незнайомими людьми.

Під час уроків української літератури використовую аудіозаписи творів – виразне читання, прослуховування поетичних творів, покладених на музику. Діти аналізують мелодію й почуття, які вона викликала. А прийом усного малювання дає можливість висловити свої враження від почутого й розповісти, що «побачила» дитина.

Найпоширеніший і відомий усім медіапродукт – фото. Здобувачі освіти радо переглядають і коментують знімки на зразок «сподобалося – не сподобалося». Як можна використати світлини на уроках мови і літератури?

У своїй роботі із дітьми я пропоную ряд вправ, пов'язаних із фото. Ось деякі з них.

«**Лексична розминка**». Доберіть синоніми до слова «фотографія». Завдання з лексикології дає можливість поповнити власний словниковий запас.

Для розвитку критичного мислення я пропоную старшокласникам вправу «**Фотофейк**». Розглянути зображення. Чи правдиву інформацію (текстову і візуальну) вони містять? Ви впевнені? Знайти помилку. Проаналізувати й зробити висновки. А вчитель дає консультації, якщо виникає потреба.

Наступна вправа - «**Добери заголовок**». Здавалося б, що може бути легше. Але не так усе просто, як ви вважаєте. Дібрати оригінальний заголовок важко.

Результат такого завдання – розвиток творчого мислення. І обов'язково пояснити, чому саме такий заголовок. Інший варіант роботи із окремим фото – назвати те, що зображено на ньому. Тобто створити словничок, визначити, до яких частин мови належать перераховані слова.

Слід зазначити, що в програмі з української мови є теми з розвитку зв'язного мовлення, які легко можна поєднати із фотографією. Це опис приміщення (інтер'єр), опис зовнішності людини (портрет), опис місцевості (пейзаж), портретний нарис (портрет, репортажне фото). Для цього використовую вправу «**Фотоілюстратор**». Розглядаючи тексти, що містять зазначені описи, пропоную дітям дібрати світлини, які б найточніше відповідали змісту уривків. Таке завдання розвиває увагу, дає можливість порівняти засоби відтворення – слово в тексті й колір, світлотінь, предмети на фото. Такі вправи потребують додаткових знань про жанри фотографії. Діти отримують індивідуальні завдання знайти відомості про певний жанр. А при вивченні літератури можна дати завдання дібрати фото до частини або цілого твору із поясненням.

Вправа «**Фоторозповідь**» на відміну від попередньої пропонує зображення перевести в текст. Це групова робота здобувачів освіти, яка вимагає для виконання завдання навичок комунікації. Швидко скласти розповідь за світлинами й озвучити кожну частину по черзі.

Складання діалогів на різні теми та обговорення певної ситуації спілкування із використанням мовних виразів також сприяє розвитку комунікаційних навичок здобувачів освіти. А висловлення власної думки про літературного героя, його вчинки й поведінку дає можливість набутти нового досвіду.

Знання з мови та літератури, навички роботи з інформацією та спілкування здобувачі освіти використовують і при підготовці конкурсних завдань медійного напрямку: написання сценарію радіопередачі, створення фоторобіт, інтерв'ю із цікавою людиною, підготовка журналістських матеріалів. Тому є переможцями районних, міських, обласних та всеукраїнських конкурсів журналістського спрямування.

Виконуючи творчі роботи з різними видами медіапродукції, здобувачі освіти розвивають власні навички спілкування, які їм знадобляться в реальному житті й допоможуть соціалізуватися.